

דויד גרוסמן נולד בשנת 1954 בירושלים לאימו מיכאלה לבית ורמוס, ילידת ירושלים, ולאביו יצחק, יליד העיירה דינוב בפולין. האב היה נהג אוטובוס ואחר כך סוכן של חברת אנגלו-סכסון והאם הייתה מזכירה במשרד עורכי דין ובמשרד הבריאות. בילדותו נשלח דויד לבית הספר בית הכרם, ומכיתה ז' עד י"ב למד בבית הספר התיכון שלידי האוניברסיטה, "בית ספר תובעני ומאתגר, שלימד אותי ללמוד", הוא נזכר. כמה ממוריו זכורים לו במיוחד לטובה, בהם זהבה קיסטר ואביחי שבטיאל המורים לערבית, והמורה לתנ"ך תמר שילה. את השכונה הוא זוכר כמקום של חברויות חזקות ומשחקי קבוצה בחוץ. "הדירות היו קטנות והחוץ היה גדול", הוא מספר. "הכי אהבתי את העמק שבין הבית שלי בשכונת בית הכרם לבין בית הספר. זה היה ואדי כמו שצריך – עם מערות ומחילות ושועלים ואיילות".

"הייתי ילד קורא מגיל מאוד צעיר", מספר גרוסמן על השנים הראשונות. "הייתי מנוי בספריית ויצ"ו של בית הכרם. היה לי הסדר מיוחד עם הספרנית: היא הרשתה לי לקבל שלושה ספרים בכל פעם. את הראשון הייתי גומר כבר בדרך הביתה".

כשהיה כבן שמונה נתן לו אביו את הספר "מוטל בן פייסי החזון" של שלום עליכם. הספר הקסים אותו: "התחלתי לקרוא ולא יכולתי להפסיק. קראתי ברצף את כל כתבי שלום עליכם, סיפורים ומחזות, לילדים ולמבוגרים. נבלעתי בתוכם. חייתי במעין זהות כפולה: הייתי ילד ישראלי מאוד של שנות השישים, וילד יהודי בעיירה". שנה אחר כך הוכרזה ברדיו תחרות בידיעת כתבי שלום עליכם. התחרות כוונה אומנם למבוגרים, אך גרוסמן, שהיה אז בן תשע וחצי, התעקש להשתתף בה. "עברתי את כל הבחינות", הוא נזכר. מארגני התחרות, ובראשם מנהל הרדיו משה חובב, לא ידעו מה לעשות במתחרה הצעיר שהביס את חוקרי הספרות והידענים המבוגרים, והציעו לו לשמש בזמן שידור התחרות ברדיו מעין "מומחה הבית" המכריע בשאלות שהמתחרים לא ידעו לפתור.

"בעקבות התחרות הציעו לי להשתתף בתוכניות לילדים ולנוער של קול ישראל, גם בתור שחקן רדיו בתסכיתים וגם בתור כתב צעיר". הוא נסע לראיין אישים ברחבי הארץ – שחקני תאטרון, משוררים ושחקני כדורגל. "מאז התחלתי את הקריירה הרדיופונית שלי". בכשלושים שנות עבודתו ברדיו הגיש מגוון תוכניות – שעות שידור אישיות, תוכנית על ירושלים, יומני חדשות ועוד.

בשנת 1971 התגייס ליחידה 8200 בחיל המודיעין. "היה לי שירות משמעותי", הוא אומר. בשנת 1975, עם שחרורו אחרי ארבע שנות שירות, נרשם ללימודי פילוסופיה ותאטרון באוניברסיטה העברית. זכורים לו במיוחד מוריו ירמיהו יובל, עמיהוד גלעד ודוד הד מן החוג לפילוסופיה, וכן גדעון עפרת ואריה זקס מן החוג לתאטרון. בשנת 1976 נישא למיכל אשל מחיפה. ברבות השנים נולדו להם יונתן, אורי ורותי. בשנת 1979, עם סיום התואר הראשון, התקבל למסלול ישיר לדוקטורט בספרות השוואתית. "אבל אז הבנתי שאני לא רוצה לחקור ספרות אלא לכתוב". הוא החליט לוותר על המשך המסלול האקדמי והחל לכתוב.

את הסיפור הראשון, "חמורים", פרסם גרוסמן בשנת 1979 ברבעון סימן קריאה. בתחילת 1983 התפרסם ספרו "רץ", ובאותה שנה התפרסם גם "חיוך הגדי". את ספרו "עיין ערך: אהבה" פרסם בשנת 1986. בספר זה התמודד לראשונה עם זיכרון השואה במבט נפשי-אנושי. "את 'עיין ערך אהבה' כתבתי אולי כל חיי. מרגע שתפסתי מה קרה בשואה, והייתי אז ילד קטן מאוד, פתאום הבנתי שמי שנרצחו שם זה

לא 'הקדושים' או 'ששת המיליונים'; זה מוטל בן פייסי וטופלה טוטוריו וטוביה, ומנחם מנדל של שלום עליכם. הרגשתי שלא אוכל להבין את חיי כאן, כישראלי, כאדם, כהורה, עד שלא אחיה, באמצעות הכתיבה, את חיי שלא נחיו שם, במציאות שבה התרחשה השואה". הספר תורגם לשלושים שפות בתוך שנתיים. "פתאום גיליתי את הדבר המופלא, שספר שאני כותב פה מדבר אל ליבם של אנשים בסין, בהלסינקי".

במשך שנים שילב את עבודתו ברדיו עם כתיבת ספרים. "מרגע שהתחלתי לכתוב ראיתי שזה מה שאני רוצה לעשות. מצד שני מאוד אהבתי לעשות רדיו". ב-15 בנובמבר 1988 התעקש לפתוח את יומן החדשות בדיעה כי יאסר ערפאת קיבל את עקרון שתי המדינות. עורכי התוכנית סירבו לפתוח בדיעה זו וגרוסמן ביקש שיימצא לו מחליף לאותו יום. "כשפתחתי למחרת את עיתון הבוקר גיליתי שפוטרתי", הוא נזכר, "ואז כמעט לא הייתה לי ברירה אלא לכתוב". מאז הוא עוסק רק בכתיבה.

את מקורות ההשראה לכתיבתו הוא שואב מן הרגעים הפשוטים בחיים. "החיים מלאי השראה", הוא אומר. "כל אדם שאני רואה, כל אנקדוטה שאני שומע. כמעט אין רגעים טריוויאליים. יש משמעות והשראה בכל מולקולה של המציאות".

מאז פרסום הרומן "חיוך הגדי" בשנת 1983 גרוסמן נעשה מעורב ופעיל פוליטית. "כמדומני שזה הרומן הראשון שנכתב בעברית על הכיבוש", הוא אומר. בשנת 1987 יצא למסע של תשעה שבועות בשטחים ובעקבותיו כתב את ספרו המכונן "הזמן הצהוב". "לתחושת, הספר הזה הביא לתודעתם של ישראלים רבים את המציאות הקשה של הכיבוש", אומר גרוסמן. נוסף לכך כתב מאמרים פוליטיים רבים, השתתף בהפגנות - לעיתים קרובות כנואם, ולקח חלק בפגישות עם פלסטינים כדי לנסות למצוא פתרון לסכסוך בין העמים.

בשנת 2003 התגייס בנו אורי לשריון. "הוא אהב את השירות הצבאי", מספר גרוסמן. במהלך השירות היה למפקד טנק. מלחמת לבנון השנייה פרצה זמן קצר לפני שחרורו של אורי, והוא נשלח לקרבות. הטנק שלו עסק במשימות חילוץ משדה הקרב - על כך זכה עם צוותו בצל"ש אלוף הפיקוד. ב-12 באוגוסט 2006 נפגע הטנק ואורי נהרג עם הצוות. דויד היה שרוי באותה עת בכתיבת "אישה בורחת מבשורה", המספר על אורה, אימו של חייל צעיר שיוצא למבצע צבאי גדול. היא נמלטת מהבית כדי לא לקבל את בשורת האויב שהיא חוזה את בואה. "הספר ניסח לרבים את תחושת המחיר שמשלמת ישראל על מצב המלחמה שבו היא נתונה", אומר גרוסמן. כחודשיים אחר האסון התבקש לנאום בעצרת לזכר יצחק רבין, ובה נשא את נאום "ההנהגה החלולה", הזכור כאחת מפעולות המחאה המשפיעות כנגד הממשלה דאז.

פעילותו הציבורית ופעילותו הספרותית אחוזות זו בזו. בעיניו, לסופר יש לעתים קרובות אחריות ציבורית, "סופר יכול לנסח דקויות במצב שהופך להיות יותר ויותר עבה ולא מובחן". תפקיד אחר שהוא מייחס לסופר הוא המבט ההומני: "להזכיר שגם האויב הוא אדם, לא למצוא מפלט בהכחשה של אנושיות האויב או במבט סטראוטיפי עליו".

דויד גרוסמן נוסע רבות בעולם כדי ללוות את ספריו המתורגמים (ספרו האחרון תורגם לארבעים ושתיים שפות) וזוכה להכרה בינלאומית יוצאת דופן, הוא נושא הרצאות בנושאים של ספרות ותנ"ך ופוגש את קהלי קוראיו המגוונים. אולם את מרבית זמנו הוא משקיע בכתיבה: "אני רוצה לכתוב. החיים נורא

קצרים. כמעט כל דבר בעולם יש מי שיעשה טוב כמוני או טוב ממני; אף אחד לא יתנרב לכתוב את
הסיפורים שלי".